

აღმსარებლობა და ეთნიკურობა: ქართველ
ებრაელთა და ქართველ მუსლიმთა
იდენტობის კონსტრუირების მოდელები

FAITH AND ETHNICITY: IDENTITY CONSTRUCTION
MODELS OF GEORGIAN JEWS AND GEORGIAN MUSLIMS

ქეთევან კაკიტელაშვილი

Ketevan Kakitelashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: აღმსარებლობა, ეთნიკურობა, იდენტობა.

Keywords: Faith, Ethnicity, Identity.

მოხსენებაში განხილულია საქართველოში ნაციონალური იდენტობის ფორმირების ადრეული ეტაპი. კერძოდ, ყურადღება გამახვილებულია ეთნიკური, რელიგიური და კულტურული ფაქტორების ურთიერთმიმართების საკითხზე ქართული ნაციონალური იდენტობის განსაზღვრის პროცესში. საქართველოში, მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარში აქტუალიზებული ეთნიკური, რელიგიური და კულტურული იდენტობების განსაზღვრის პროცესში დისკუსია უმთავრესად ფოკუსირებული იყო შემდეგ კითხვებზე: ვინ ვართ ჩვენ, ქართველები? ვინ არიან სხვები? რომელი ფაქტორები/მარკერები განსაზღვრავენ მიჯნას ჩვენსა და მათ შორის? ვინ და რის საფუძველში უნდა იყოს მიჩნეული, როგორც ჩვენიანი და სხვა?

იდენტობის კონსტრუირება კომპლექსური პროცესია. საქართველოს შემთხვევაში ეს პროცესი კიდევ უფრო პრობლემური იყო ქვეყნის ეთნიკური და რელიგიური მრავალფეროვნების და, განსაკუთრებით, ქართული ეთნიკური ჯგუფის რელიგიური მრავალფეროვნების გამო. ამგვარად, არამართლმადიდებელი ქართველების ნაციონალური მიკუთვნებულობა განსაკუთრებით აქტუალური საკითხი იყო. გარდა ქართველი მუსლიმების, კათოლიკეებისა და გრიგორიანელებისა, ქართველი ებრაელების საკითხიც აქტიური განხილვის საგანი იყო. ამ კონტექსტში რელიგიის მნიშვნელობა ნაციონალური იდენტობის განსაზღვრაში სათუო გახდა. სანაცვლოდ, ყურადღება გამახვილდა საერთო ისტორიულ გამოცდილებსა და კულტურულ ფაქტორებზე (ენა, წეს-ჩვეულებები, ტრადიციები).

კვლევა ეყრდნობა მე-19-20 საუკუნეების მიჯნის მრავალფეროვან საგაზეთო პუბლიკაციებს, რადგან იმ პერიოდისათვის გაზეთი ასახავდა არა მხოლოდ ინტელექტუალთა თვალთახედვას, არამედ წარმოაჩენდა საზოგადოებაში დამკვიდრებულ შეხედულებებსა და ტენდენციებს.

The paper deals with the identity formation process in Georgia in its early stage and focuses on the interrelation of the ethnic, religious and cultural factors in the definition of Georgian national identity. From the second half of the 19th century, similarly to the other imperial spaces, the problem of definition of ethnic, religious and cultural identities actualized

in Georgia. The main goal of the discussions was to find answers to the following questions: who are We – Georgians? Who are the Others? What are the markers which determine the borderline between Us and Them? Who and on what basis should one be included or excluded? The formation of identity is a complex process. In the case of Georgia, the issue was even problematic due to the ethnic and religious diversity of the country and, moreover, because of a religious multiplicity of the Georgian ethnic group in itself. Thus, the issue of national belonging of the non-Orthodox Georgians – Georgian Catholics, Gregorians and Muslims actualized. Alongside these groups, the identity of the Georgian Jews came to the forefront as well. In this context, the decisive role of religion in defining national identity was questioned during intense debates, while the importance of the common historical experience and cultural factors like language, customs and traditions were underlined. The research is based on the analysis of various Georgian language press materials. A newspaper is an interesting source itself as it reflects not only on the ideas and positions of intellectuals but highlights the public opinion and tendencies of that period as well.

